

**KLIMATUI, APLINKAI IR
GYVŪNŲ GEROVEI
NAUDINGOS SISTEMOS**
(ekologinės sistemos)

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano (toliau – Strateginis planas) prioritetai – tvari šalies žemės ir maisto ūkio plėtra, didinant sektoriaus pridėtinę vertę ir konkurencingumą, remiant perspektyvių ūkių, ypač smulkiųjų ir vidutinių, pajamas, inovacijas, kartų kaitą, kuriant gyvybingą ūkininkavimui ir verslui patrauklų kaimą, prisidedant prie aplinkos ir klimato tikslų įgyvendinimo.

2023–2027 m. finansiniu laikotarpiu ne tik nebelieka žalinimo išmokų, bet ir sukurta visiškai nauja bendrosios žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) „žalioji architektūra“, kurios vienas iš elementų – klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos (toliau – ekologinės sistemos).

Šiame leidinyje apžvelgiamos ekologinės sistemos, jų teikiamos galimybės pareiškėjams ir prisiimami įsipareigojimai.

Tai yra informacinis leidinys, kuriame pateikiama informacijos santrauka. Planuojant veiklas reikia susipažinti su visais reikalavimais, nustatytais Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (su naujausiais pakeitimais). Šiame leidinyje jos vadinamos Taisyklėmis. Teisės aktus galima rasti interneto tinklalapyje www.e-tar.lt, daugiau informacijos <https://zum.lrv.lt>.

TURINYS

- 2 Ekologinės sistemos**
- 4 Kompleksinė ekologinė sistema „Veiklos ariamojoje žemėje“**
- 5 Augalų kaita
- 6 Tarpiniai pasėliai
- 8 Sertifikuotos sėklos naudojimas
- 9 Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos
- 10 Kraštovaizdžio elementų priežiūra
- 17 Trumpaamžių medingųjų augalų juostos
- 18 Daugiamečių žolių juostos
- 20 Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu**
- 22 Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)**
- 24 Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis**
- 25 Eroduotos žemės keitimas pievomis**
- 26 Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema**
- 30 Ekstensyvus šlapynių tvarkymas**
- 32 Ariamosios žemės keitimas pievomis, jų išlaikymas ir priežiūra**
- 34 Gyvūnų gerovė**

Ekologinės sistemos

Nuo 2023 m. įsigaliojo patobulinta paramos sąlygų sistema, apimanti privalomuosius valdymo reikalavimus (VR) bei geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės (GAAB) standartus, kurių privalo laikytis paramos gavėjai. Už papildomus paramos sąlygas viršijančius įsipareigojimus ūkininkų laukia ir papildomos paskatos. Ekologinės sistemos yra viena iš tiesioginių išmokų rūšių, kuriai 2023–2027 m. Lietuva numatė kasmet skirti ne mažiau kaip

25 proc. bendros metinės tiesioginių išmokų sumos. Šios išmokos yra skiriamos už įsipareigojimus, viršijančius atitinkamus VR ir GAAB standartus bei kitus nacionalinėje ir ES teisėje nustatytus privalomus reikalavimus. Išmokos už ekologinių sistemų įgyvendinimą kompensuos papildomas išlaidas ir pajamų praradimą, kurį, palyginti su tradiciniu ūkininkavimu, patirs pareiškėjai, vykdydami savanoriškai prisiimtus įsipareigojimus.

Strateginiame plane numatytos 9 ekologinės sistemos, kuriomis siekiama:

**Tausoti vandenį,
dirvožemį**

**Mažinti ŠESD ir
amoniako emisijas**

**Saugoti biologinę
įvairovę**

Puoselėti kraštovaizdį

Didinti gyvūnų gerovę

Šios ekologinės sistemos skirtos visiems žemės ūkio naudmenų tipams (ariamoji žemė, daugiamečiai sodiniai ir daugiametės pievos), kad jas galėtų rinktis kiekvienas ūki-

nikas ir tokiu būdu prisidėtų prie aplinkosaugos ir klimato tikslų siekimo. Dalyvavimas ekologinėse sistemose ūkininkams nėra privalomas.

Dalyvauti ekologinėse sistemose, kaip ir gauti kitas tiesiogines išmokas, gali tiek fiziniai, tiek ir juridiniai asmenys, atitinkantys aktyvaus ūkininko reikalavimus.

Pareiškėjai gali savanoriškai pasirinkti dalyvauti šiose ekologinėse sistemose:

Kompleksinė ekologinė sistema „Veiklos ariamojoje žemėje“

Veiklą vykdančioms ariamojoje žemėje naudinga kompleksinė ekologinė sistema „Veiklos ariamojoje žemėje“ (toliau – kompleksinė ekologinė sistema).

Ši ekologinė sistema apima 7 veiklas:

Augalų kaita

Tarpiniai pasėliai

Sertifikuotos sėklos naudojimas

Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos

Kraštovaizdžio elementų priežiūra

Trumpaamžių medingųjų augalų juostos

Daugiamečių žolių juostos

Nuo 2025 m. dalyvaujantiems bet kurioje iš veiklų

- „Augalų kaita“,
- „Tarpiniai pasėliai“,
- „Sertifikuotos sėklos naudojimas“,
- „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“

nebėra reikalavimo dalies ariamosios žemės ploto skirti negamybiniam plotui.

Išimtis – dalyvaujantieji veikloje „Sertifikuotos sėklos naudojimas“, kurie turės dalyvauti dar vienoje iš šių veiklų:

- „Augalų kaita“,
- „Tarpiniai pasėliai“,
- „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“,
- „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“,
- „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“,
- „Daugiamečių žolių juostos“.

Šis reikalavimas netaikomas, jei deklaruojama mažiau kaip 100 ha ariamosios žemės.

Augalų kaita

Veikla „**Augalų kaita**“ siekiama išsaugoti dirvožemį ir gerinti jo kokybę. Pasirinkus šią veiklą, didėtų augalams prieinamo mineralinio azoto kiekis dirvožemyje ir taip būtų mažinamas tręšimas mineralinėmis trąšomis.

Be to, augalų kaita mažina azoto išplovimo į paviršinius ir požeminius vandenis riziką, užtikrina piktžolių, augalų ligų ir kenkėjų plitimo prevenciją, mažesnį pesticidų poreikį, dirvožemio humuso balansą, geresnį augalų maisto medžiagų panaudojimą, mažina dirvožemio eroziją.

Į augalų rotacijas įtraukiami pupiniai augalai prisideda prie ŠESD emisijų mažinimo, nes jie, fiksuodami azotą iš oro, nereikalauja didelio papildomo tręšimo, o praturtindami dirvožemį azotu mažina ir po jų auginamų augalų tręšimo poreikį.

Įsipareigojimai:

- Kasmet auginti ne mažiau kaip 4 skirtingus augalus;
 - Nesėti to paties pasėlio dvejus metus iš eilės tame pačiame plote (išimtis – liucernai, dobilams, barkūnams, esparcėtams, ožiarūčiams, perluočiams, seradėlėms, gargždeniams, žolinių augalų mišiniams, kuriuose vyrauja baltyminės žolės);
 - Kasmet bent vienas iš augalų kaitos narių privalo būti pupinių (ankštinių) augalų rūšies, kuriems būtina skirti ne mažiau kaip 10 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto;
 - Liucernas, dobilus, barkūnus, esparcetus, ožiarūčius, perluočius, seradėles, gargždenius, žolinių augalų mišinius, kuriuose vyrauja baltyminės žolės, galima deklaruoti iki 4 metų tame pačiame lauke, jiems galima skirti ne daugiau kaip 20 proc. pagal šią veiklą einamaisiais metais deklaruoto ploto;
 - Nuo 2025 m. pradėjusieji dalyvauti šioje veikloje pagrindiniam augalų kaitos nariui galės skirti ne daugiau kaip 50 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto;
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis kaip 1 ha. Kai pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruotą plotą siekiama padidinti daugiau kaip 10 proc., arba daugiau kaip 1 ha., privaloma prisiimti naujus įsipareigojimus 4 metų laikotarpiui visam pagal šią veiklą deklaruotam plotui.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 4 metai. Paraiška paramai gauti teikiama kiekvienais įsipareigojimų metais ir deklaruojamas toks pat bendras pagal šią veiklą plotas.

*Išmoka – 57 Eur/ha

Deklaruojant pagal šią veiklą iki 300 ha plotą skiriama 100 proc. išmokos, daugiau kaip 300 ha – 85 proc. išmokos (įsipareigojimus prisiimantiems nuo 2024 m.).

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė.

Tarpiniai pasėliai

Plėtojant intensyvią žemdirbystę, augalų mitybos poreikiai dažniausiai tenkinami mineralinėmis trąšomis. Jomis dirvožemis praturtinamas reikiamomis maisto medžiagomis, tenkinami auginamų augalų poreikiai, tačiau intensyvus mineralinių trąšų naudojimas neigiamai veikia aplinką:

- ⊖ Iš dirvos išplaunami nitratai patenka į paviršinius ir požeminius vandenis, dėl to gali sukelti vandens žydėjimą, žuvų dusimą, intensyvesnį ežerų ir upių uždumblėjimą, geriamojo vandens užteršimą šulinuose;
- ⊖ Suintensyvėja eutrofikacija (ekosistemos kitimas, dažniausiai sukeltas tirpių azoto ir fosforo junginių pertekliaus), kuri dažnai pasireiškia sparčiu sausumos ar vandens augalijos augimu, skatinančiu iki tol egzistavusių rūšių nykimą, intensyvesnį ežerų ir upių uždumblėjimą ir pan.;
- ⊖ Sutrinka dirvožemio elementų pusiausvyra.

Išsaugoti ekologinę pusiausvyrą, įtraukti augalų nepasisavintą azotą ir kitas medžiagas į biologinį apytakos ratą padeda tarpiniai augalai (tarpiniai pasėliai per žiemą, įsėlis ir posėlis). Siekiant skatinti šias žemės ūkio praktikas, Strateginiame plane numatyta veikla „Tarpiniai pasėliai“.

***IŠMOKOS:**
už tarpinius pasėlius per žiemą – 139 Eur/ha, už įsėlį, posėlį – 50 Eur/ha

Deklaruojant pagal šią veiklą iki 300 ha plotą skiriama 100 proc. išmokos, daugiau kaip 300 ha – 85 proc. išmokos.

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė.

Dėmesio! Už tą patį plotą parama suteikiama tik pagal vieną iš pateiktų alternatyvų – tarpinių pasėlių per žiemą arba įsėlio, arba posėlio auginimą.

Įsipareigojimai:

- Po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo nenuimti tarpinių augalų derliaus;
 - Nenaudoti tarpinių augalų plotų ūkinių gyvūnų ganymui;
 - Tarpiniams augalams nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų: įsėliui – nuo pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo dienos iki išlaikymo dirvoje termino pabaigos, o posėliui ir tarpiniams pasėliams per žiemą – po sėjos dienos iki išlaikymo dirvoje termino pabaigos;
 - Tarpiniai augalai negali būti deklaruojami kitais metais kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai (išskyrus dobilus, barkūnus, seradėles, liucernas).
- ⌚ Įsipareigojimų laikotarpis – 1 metai.

TARPINIAI PASĖLIAI PER ŽIEMĄ

- Pasirinkus deklaruoti tarpinius pasėlius per žiemą, privalomas bent dviejų žemės ūkio augalų mišinys, neįskaitant pagrindinių žemės ūkio augalų pabirų;
- Pasėti iki rugsėjo 15 d. (pluoštines kanapas – nuo birželio 30 d. iki rugsėjo 15 d.) ir išlaikyti iki kitų metų kovo 1 d.

ĮSĖLIS

- Įsėti iki liepos 1 d. į pagrindinius žemės ūkio augalus ir po jų derliaus nuėmimo nepertraukiamai išlaikyti bent 8 savaites;
- Įsėliui gali būti naudojamas tik vienas augalas;
- Įsėlis turi būti matomas lauke iki spalio 1 d. Įsėlį galima išlaikyti trumpiau, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo bent 8 savaites, o po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo per 7 k. d. el. paštu iselis@nma.lt ar „NMA agro“ programa informuojama NMA, nurodant tikslią derliaus nuėmimo datą (nuo šios datos bus skaičiuojamas įsėlio išlaikymo dirvoje terminas).

POSĖLIS

- Pasėti po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo iki rugpjūčio 15 d. (pluoštines kanapas – nuo birželio 30 d. iki rugpjūčio 15 d.) ir nepertraukiamai išlaikyti bent 8 savaites (išlaikymo laikotarpį leidžiama tvarkyti (smulkinti, voluoti) nesuardant dangos);
- Posėliui gali būti naudojamas tik vienas augalas, neįskaitant pagrindinių žemės ūkio augalų pabirų;
- Posėlis turi būti matomas iki spalio 10 d. Posėlį galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje bent 8 savaites, o pasėjus posėlį per 7 k. d. el. paštu poselis@nma.lt ar „NMA agro“ programa informuojama NMA, nurodant tikslią sėjos datą (nuo šios datos bus skaičiuojamas posėlio išlaikymo dirvoje terminas).

Augalų sąrašai nurodyti Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse.

Sertifikuotos sėklos naudojimas

Skatinant ūkius naudoti sertifikuotą sėklą, Strateginiame plane numatyta veikla „**Sertifikuotos sėklos naudojimas**“, pagal kurią parama teikiama plotus apsėjant javų, ankštinių javų ir žolių sertifikuota sėkla. Šioje veikloje gali dalyvauti ir ūkiai, atnaujinantys bei persėjantys sertifikuota sėkla ganyklas ar pievas.

Dėmesio! Pasirinkus dalyvauti šioje veikloje, privaloma dalyvauti dar vienoje iš šių veiklų: „Augalų kaita“, „Tarpiniai pasėliai“, „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“, „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamėčių žolių juostos“ (netaikoma, jei deklaruojama mažiau kaip 100 ha ariamosios žemės).

***Išmoka – 16 Eur/ha**

Deklaruojant pagal šią veiklą iki 300 ha plotą skiriama 100 proc. išmokos, daugiau kaip 300 ha – 85 proc. išmokos.

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 0,5 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė, įskaitant ganyklas arba pievas.

Įsipareigojimai:

- Sėjai naudoti sertifikuotą sėklą ir Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nustatytais terminais saugoti bei pateikti sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus;
 - Plotų, kuriuose pasėta sertifikuota sėkla, nenaudoti sėklos gamybai (šie plotai negali būti arobuojami bei derlius negali būti sertifikuojamas Valstybinės augalininkystės tarnybos);
 - Sertifikuotą sėklą įsigyti ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo pabaigos;
 - Deklaruojant daugiametes žoles (ožiarūčius, gargždenius, liucernas, esparcetus, dobilus, motiejukus, eraičinius, svidres ir kt.), šioje veikloje galima dalyvauti tik pirmaisiais metais, kai jie deklaruojami kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 1 metai.

Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos

Intensyvi ariamoji žemdirbystė spartina dirvožemio degradaciją, todėl ūkininkai skatinami taikyti neariminį žemės dirbimą ir tiesioginę sėją. Ši technologija didina dirvožemio derlingumą, gelbsti dirvą nuo erozijos, pasėlius – nuo ligų, išsaugo dirvoje drėgmę.

Alternatyviam žemės dirbimui skatinti Strateginiame plane numatyta veikla „**Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos**“.

Strateginiame plane konkretus bearimis žemės dirbimo būdas nereglamentuojamas (pvz., gali būti taikoma tiesioginė arba juostinė sėja į neįdirbtą dirvą ar sekus dirvos skutimas).

Įsipareigojimai:

- Šioje veikloje galima dalyvauti tik pirmaisiais metais, kai žoliniai azotą kaupiantys augalai (gargždeniai, liucernos, esparcetai, dobilai, barkūnai, ožiarūčiai, perluočiai, seradėlės, azotą kaupiančių augalų mišinys, žolinių augalų mišinys, kuriuose baltyminės žolės yra vyraujančios) deklaruojami kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai;
- Nuo praėjusių metų lapkričio 15 d. iki kitų metų kovo 1 d. taikyti žemės dirbimo būdą be plūgo (neapverčiant dirvos);
- Nuo praėjusių metų lapkričio 15 d. iki einamųjų metų kovo 1 d. ir nuo einamųjų metų lapkričio 15 d. iki kitų metų kovo 1 d. išlaikyti dirvos dangą (nesuarti);
- Šioje veikloje nedalyvauti su tuo pačiu plotu, kuris praėjusiais metais buvo deklaruotas pagal kompleksinės ekologinės sistemos veiklą „Tarpiniai pasėliai“, jei Klasifikatoriaus III grupės augalai (nurodyti Taisyklių 2 priede) einamaisiais metais deklaruojami kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai;
- Prisiėmusiems įsipareigojimams už tiesioginės sėjos taikymą per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis kaip 1 ha;
- Nuo 2025 m. prisiėmusiems įsipareigojimus pagal šią veiklą ir taikantiems tiesioginės sėjos būdą nuo žemės ūkio augalų sudygimo per 10 darbo dienų, bet ne vėliau kaip iki eina-

mujų metų birželio 15 d. (pagal šią veiklą deklaruotiems vasariniams žemės ūkio augalams), arba nuo žemės ūkio augalų sudygimo per 10 darbo dienų, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų lapkričio 15 d. (pagal šią veiklą deklaruotiems žieminiams žemės ūkio augalams), mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti aiškiai matomų sudygusių žemės ūkio augalų nuotraukas iš skirtingų lauko vietų;

🕒 Įsipareigojimų laikotarpiai: taikant tiesioginę sėją – 2 metai, paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus; taikant kitas bearimes technologijas – 1 metai.

***IŠMOKOS:**

už tiesioginę sėją – 66 Eur/ha;

už kitas bearimes technologijas – 20 Eur/ha

Deklaruojant pagal šią veiklą iki 300 ha plotą skiriama 100 proc. išmokos, daugiau kaip 300 ha – 85 proc. išmokos.

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 metų.

Kraštovaizdžio elementų priežiūra

Veikla „**Kraštovaizdžio elementų priežiūra**“ siekiama atkurti ir išsaugoti tradicinį kraštovaizdį. Didelio mozaikiškumo teritorijose sudaromos sąlygos gyventi ir daugintis įvairioms augalų ir gyvūnų rūšims ir tokiu būdu prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo. Ši veikla skatina įkurti naujus ir (ar) išlaikyti esamus kraštovaizdžio elementus, kurie apsaugo dirvožemį nuo erozijos, o tuo pat metu ir nuo jo derlingumo mažėjimo.

Parama pagal šią veiklą skiriama už esamų kraštovaizdžio elementų priežiūrą ir naujų kraštovaizdžio elementų įkūrimą ariamojoje žemėje ir daugiametėse pievose.

Dėmesio!

Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, už tą patį plotą gali pretenduoti tik į vieną iš šių trijų

- **kompensacinių išmokų pasirinktinai.**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas:
 - pradėjusiems dalyvauti 2023 m. / 2024 m. – ne mažesnis kaip 0,1 ha (deklaruojant mažiau kaip 10 ha) arba ne mažesnis kaip 0,5 ha (deklaruojant daugiau kaip 10 ha),
 - pradėjusiems dalyvauti nuo 2025 m. – ne mažesnis kaip 0,1 ha (deklaruojant mažiau kaip 50 ha) arba ne mažesnis kaip 0,5 ha (deklaruojant daugiau kaip 50 ha);
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė arba daugiametės pievos.

Įsipareigojimai:

- Deklaruoti kraštovaizdžio elementus, kuriuos ketinama įrengti arba kurie jau turimi, ir juos prižiūrėti visą įsipareigojimų laikotarpį;
 - Laikytis specialiųjų įsipareigojimų, skirtų konkrečių kraštovaizdžio elementų priežiūrai (šienauti, nenaudoti augalų apsaugos produktų, nearti prie pat šaknų ar po laja, sodinukus saugoti nuo gyvūnų ir kt.);
 - Pateikti deklaruotų natūralios kilmės akmenynų, akmenų, šakų, kelmų krūvų nuotraukas per „NMA agro“ programą iki liepos 1 d. Pavėluotai nuotraukos priimamos iki einamųjų metų liepos 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) paramos sumą pagal šią veiklą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų liepos 15 d. pateiktos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės);
 - Sodinukus įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėn. iki paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos;
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis nei nustatytas mažiausias tinkamas paramai plotas.
- 🕒 Nuo 2024 m. pradėjusiems dalyvauti veikloje įsipareigojimų laikotarpiai:
- už naujų žolinių kraštovaizdžio elementų įkūrimą ir (ar) priežiūrą – 5 metai;
 - už kitų kraštovaizdžio elementų įkūrimą ir (ar) priežiūrą – 3 metai.
- ➡ Tęsiantiesiems 2023 m. priisiimtus įsipareigojimus, įsipareigojimų laikotarpis – 3 metai.
- Paraiška paramai gauti teikiama kiekvienais įsipareigojimų metais.

Dėmesio! Kraštovaizdžio elementai „Ežios (ribinės juostos), palaukės“, „Paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai“ yra tinkami atkurti daugiametes ganyklas arba pievas. „Ežių (ribinių juostų), palaukių“ vietas nekeisti visą įsipareigojimų laikotarpį.

KRAŠTOVAIZDŽIO ELEMENTAI YRA:

LINIJINIAI

- ▶ **Ežios (ribinės juostos), palaukės**, kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ir kuriose nėra medžių ir krūmų;
- ▶ **Paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai**, (neįskaitant griovio šlaito), kurie yra įsiterpę arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis. Vandens telkiniai gali būti natūralūs arba dirbtiniai, kurių pakrantės nėra betonuotos (su dirbtine danga);
- ▶ **Medžių ir krūmų juostos**, kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis, įskaitant tas, kurios auga prie vandens telkinių, tačiau ne melioracijos griovių šlaituose. Visos besiribojančių laukų kombinacijos yra leistinos. Kuriant naujus kraštovaizdžio elementus:
 - **medžių sodinukai**: paprastas ažuolas, juodalksnis, paprastas klevas, mažalapė liepa, paprastoji pušis, paprastas uosis, paprastas skroblas;
 - **krūmų sodinukai**: baltoji sedula, paprastas erškėtis, grauželinė gudobelė, juodauogis šėivamedis, paprastas putinas, raudonoji sedula, raudonuojis šėivamedis, paprastas kadagys, putinalapis pūslenis, vienapiestė gudobelė.

TAŠKINIAI

- ▶ **Pavieniai medžiai ar krūmai**, kurie yra ariamojoje žemėje ar daugiametėse pievose, įskaitant prie elektros stulpų ar atramų augančius krūmus. Pavienių medžių lajos negali liestis;
- ▶ **Natūralios (gamtinės) kilmės akmenynai, akmenų, šakų, kelmų krūvos**, kurie yra ariamojoje žemėje ar daugiametėse pievose.

PLOTINIAI

- ▶ **Miškeliai, medžių ir krūmų grupės, žolinė danga, želdynai ir (ar) želdiniai** (įskaitant apleistas sodybvietes ar apleistus ūkinius pastatus, kurie nėra vyraujantys, tačiau galintys teikti prieglobstį faunai ir naudą biologinei įvairovei, taip prisidedant prie GAAB 8 tikslo), kurie yra įsiterpę arba ne didesniu kaip 5 metrų atstumu ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis;
- ▶ **Kasmet užmirkstančios nuolatinės vietos ariamojoje žemėje**, kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme;
- ▶ **Vandens telkiniai (kūdros, tvenkiniai, ežerėliai)**, kurie yra įsiterpę arba ne didesniu kaip 5 metrų atstumu ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis bei kurių pakrantės nėra betonuotos.

Įsipareigojimai deklaravus taškinius kraštovaizdžio elementus

KRAŠTOVAIZDŽIO ELEMENTAI	ESAMO ELEMENTO TVARKYMAS
Pavieniai medžiai ar krūmai	<ul style="list-style-type: none">▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų;▶ Apsaugoti šaknis: nearti po medžių laja; išlaikyti bent 1 m atstumą iki krūmų lajos;▶ Nušienauti 1 kartą per metus iki rugsėjo 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos. Žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti.
Natūralios (gamtinės) kilmės akmenynai, akmenų, šakų, kelmų krūvos	<ul style="list-style-type: none">▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų (įskaitant 1 m spinduliu aplink akmenų / šakų krūvą);▶ Neleisti šiems elementams apaugti krūmais.

Įsipareigojimai deklaravus linijinius kraštovaizdžio elementus

KRAŠTOVAIZDŽIO ELEMENTAI	ESAMO ELEMENTO TVARKYMAS (įskaitant naujai įkurtų elementų tvarkymą antrais ir vėlesniais metais)	NAUJO ELEMENTO SUKŪRIMAS IR TVARKYMAS PIRMAISIAIS METAIS
<p>Ežios (ribinės juostos), palaukės</p> <p>Paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų; ▶ Nušienauti 1 kartą per metus iki rugsėjo 1 d.; žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti; ▶ Neganyti ūkinių gyvūnų. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Leisti augalijai įsikurti natūraliai arba iki liepos 15 d. užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu; ▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų; ▶ Neganyti ūkinių gyvūnų.
<p>Medžių ir krūmų juostos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų; ▶ Nearti prie pat šaknų: <ul style="list-style-type: none"> ▪ krūmams – bent 1 m atstumu nuo lajos, ▪ medžiams – pagal lajos projekciją; ▶ Nušienauti 1 kartą per metus iki rugsėjo 1 d.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ medžiams – po laja, ▪ krūmams – 1 m atstumu nuo lajos; ▶ Žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Sodinti ne žemesnius kaip 1 m (pušis – ne žemesnius kaip 0,5 m.) sodinukus iki gruodžio 1 d.; ▶ Sodinukus saugoti nuo gyvulių daromų pažeidimų, jei juosta ribojasi su ganykla (dedamos individualios sodinukų apsaugos); ▶ Nušienauti 1 kartą per metus iki rugsėjo 1 d.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ medžiams – po laja, ▪ krūmams – 1 m atstumu nuo lajos; ▶ Žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti; ▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų; ▶ Laikytis medžių ar krūmų sodinimo atstumų: medžių sodinukams – ne didesnis kaip 2 m, krūmų sodinukams – ne didesnis kaip 1,6 m; ▶ Atsodinti išnykusius naujai pasodintus augalus iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

Įsipareigojimai deklaravus plotinius kraštovaizdžio elementus

KRAŠTOVAIZDŽIO ELEMENTAI	ESAMO ELEMENTO TVARKYMAS
<p>Miškeliai, medžių ir krūmų grupės, žolinė danga, želdynai ir (ar) želdiniai (įskaitant apleistąs sodybvietas ar apleistus ūkinius pastatus, kurie nėra vyraujantys, tačiau galintys teikti prieglobstį faunai ir naudą biologinei įvairovei, taip prisidedant prie GAAB 8 tikslo)</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų;▶ Nearėti prie pat šaknų:<ul style="list-style-type: none">▪ krūmams – bent 1 m atstumu nuo lajos,▪ medžiams – pagal lajos projekcija;▶ Nušienauti 1 kartą per metus iki rugsėjo 1 d.:<ul style="list-style-type: none">▪ medžių, krūmų grupėms, miškeliams – perimetrą 1 m atstumu nuo lajos,▪ apleistoms sodybvietėms ir ūkiniams pastatams – perimetrą jų teritorijoje 1 m atstumu iki ribos;▶ Žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti.
<p>Kasmet užmirkstančios nuolatinės vietos ariamojoje žemėje</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Nenaudoti augalų apsaugos produktų;▶ Neleisti šioms vietoms apaugti krūmais.
<p>Vandens telkiniai (kūdras, tvenkiniai, ežerėliai)</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Pakrančių priežiūrai nenaudoti augalų apsaugos produktų;▶ Nušienauti pakrantes 1 kartą per metus iki rugsėjo 1 d. ne mažesniu nei 1 metro atstumu nuo kranto;▶ Žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti.

**Pareiškėjai gali deklaruoti tik tuos kraštovaizdžio elementus,
kurie atitinka šiuos reikalavimus:**

- ▶ **Ežios (ribinės juostos), palaukės** – plotis didesnis kaip 1 m imtinai iki 6 m imtinai;
- ▶ **Paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai** – plotis didesnis kaip 1 m imtinai iki 20 m imtinai, plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha;
- ▶ **Medžių ir krūmų juostos** – plotis didesnis kaip 1 m imtinai iki 20 m imtinai, ilgis didesnis kaip 10 m imtinai, plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha;
- ▶ **Pavieniai medžiai ar krūmai** – aukštis ne mažesnis kaip 1 m imtinai;
- ▶ **Natūralios (gamtinės) kilmės akmenynai, akmenų, šakų, kelmų krūvos** – aukštis ne mažesnis kaip 1 m imtinai, plotas ne mažesnis kaip 2 m²
- ▶ **Miškeliai, medžių ir krūmų grupės, žolinė danga, želdynai ir (ar) želdiniai** (įskaitant apleistas sodybvietes ar apleistus ūkinius pastatus, kurie nėra vyraujantys, tačiau galintys teikti prieglobstį faunai ir naudą biologinei įvairovei, taip prisidedant prie GAAB 8 tikslo) – plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha imtinai ir ne didesnis kaip 1 ha imtinai (parama skiriama už ne daugiau kaip 0,5 ha) (netaisyklingos formos, įbraižomas pagal lajų projekciją);
- ▶ **Kasmet užmirkstančios nuolatinės vietos ariamojoje žemėje** – plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha imtinai ir ne didesnis kaip 1 ha imtinai (parama skiriama už ne didesnę kaip 0,5 ha plotą);
- ▶ **Vandens telkiniai (kūdras, tvenkiniai, ežerėliai)** – plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha imtinai ir ne didesnis kaip 1 ha imtinai (parama skiriama už ne didesnę kaip 0,5 ha plotą); (netaisyklingos formos, įbraižomas konkretus plotas).

Trumpaamžių medingųjų augalų juostos

Veikla „**Trumpaamžių medingųjų augalų juostos**“ siekiama mažinti dirvos eroziją bei maistinių medžiagų išsiplovimą ariamojoje žemėje. Šia veikla ūkiai skatinami mažinti vientisus ariamosios žemės masyvus ir monokultūrų išplitimą. Ariamojoje žemėje įterpus trumpaamžių medingųjų augalų juostas, sudaromos sąlygos plėsti vabzdžių, paukščių, varliagyvių, smulkiųjų žinduolių buveines. Juostų įrengimas ypač naudingas apdulkintojams ir kitiems vabzdžiams, tuo pat metu šie vabzdžiai gali tapti agrarinio kraštovaizdžio paukščių mitybos baze ir taip padėti palaikyti jų populiacijas.

***Išmoka – 180 Eur/ha**

Įsipareigojimai:

- Trumpaamžius medinguosius augalus pasėti nuo balandžio 1 d. iki birželio 1 d.;
 - Pasėti medingųjų augalų mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 rūšių augalų (pupinių ir (ar) nepupinių). Mišinys turi būti pasėtas ne siauresniuose kaip 3 m pločio laukuose;
 - Nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d. bent vieną kartą visą ap- sėtą plotą nupjauti, nupjautą žolę išvežti ar susmulkinti. Anksčiau nurodyto laikotarpio šienauti ar smulkinti draudžiama;
 - Nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų;
 - Neganyti ūkinių gyvūnų;
 - Išlaikyti (nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis) trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 1 metai.

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 0,5 ha (ūkiam iki 10 ha – ne mažesnis kaip 0,1 ha), sudarytas iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė.

Daugiamečių žolių juostos

Veikla „**Daugiamečių žolių juostos**“ ūkiai skatinami mažinti vientisus ariamosios žemės masyvus ir monokultūrų išplitimą. Ši veikla turi teigiamą poveikį dirvožemio derlingumo išsaugojimui.

Veiklos ilgalaikiškumas prisideda prie organinių medžiagų kiekio dirvožemyje padidėjimo. Formuojami daugiamečių žolių plotai ariamojoje žemėje yra svarbūs vabzdžių, varliagyvių, smulkių žinduolių ir laukinių paukščių išlikimui, jiems sukuriant trumpalaikes maitinimosi ir veisimosi buveines, nes žemės ūkio technika ariamojoje žemėje mechaniškai sutraiško daug dirvos paviršiuje gyvenančių vabzdžių, varliagyvių, paukščių ir smulkiųjų žinduolių, kurie palaipsniui visiškai išnyksta.

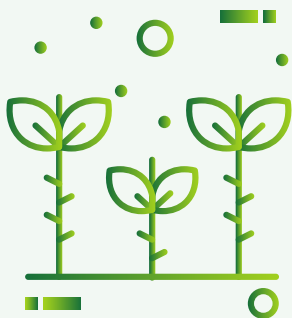
***Išmoka – 170 Eur/ha**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

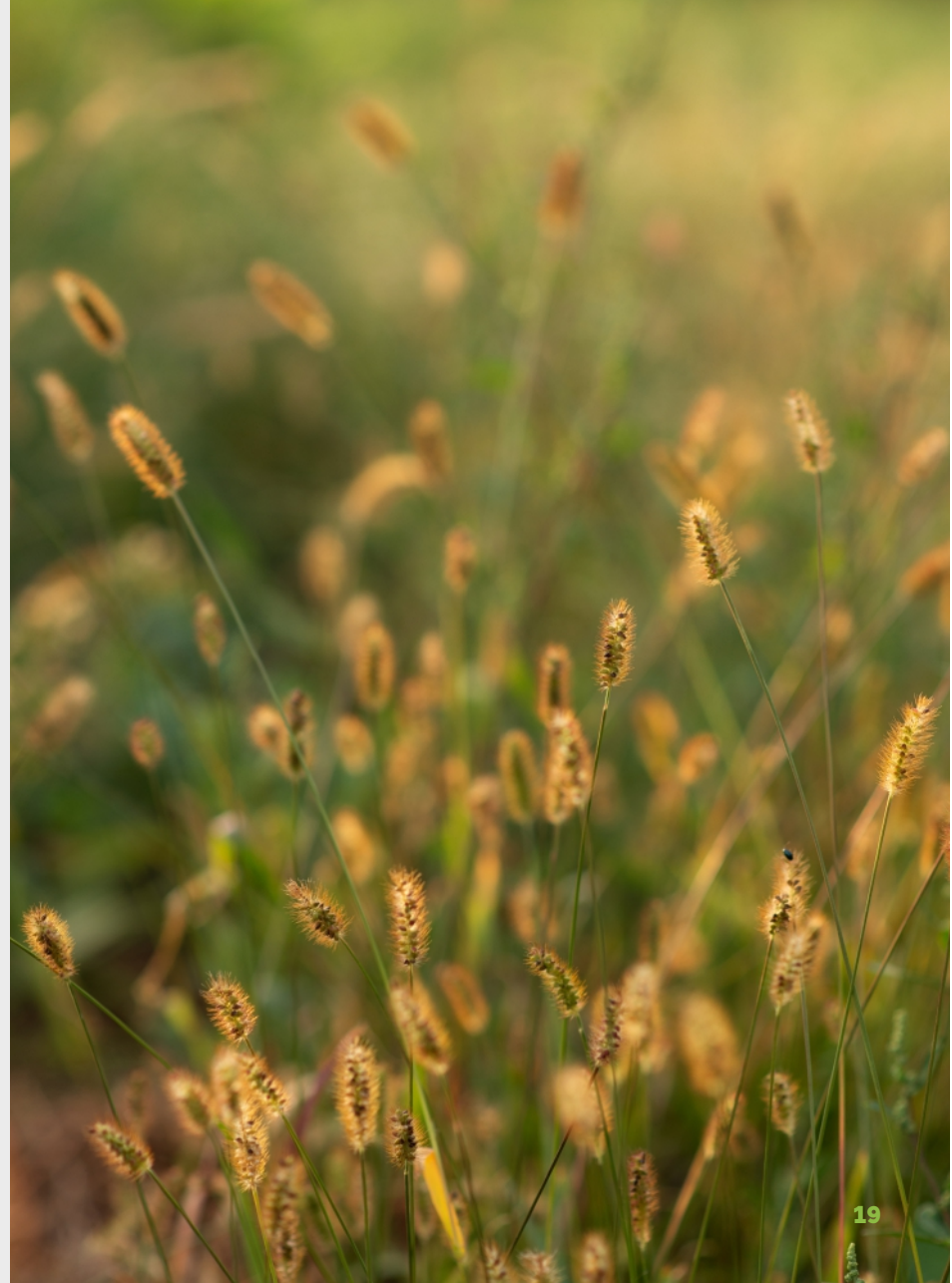
- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 0,5 ha (ūkiams iki 10 ha – ne mažesnis kaip 0,1 ha), sudarytas iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė.

Įsipareigojimai:

- Daugiamečių žolių mišinį pasėti pirmaisiais metais nuo balandžio 1 d. iki birželio 1 d.;
- Pasėti žolių mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 rūšių augalų (pupinių ir (ar) varpinių). Žolių mišinys turi būti pasėtas ne siauresniuose kaip 3 m pločio laukuose;
- Nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d. bent vieną kartą visą apsectą plotą nupjauti, nupjautą žolę išvežti ar susmulkinti, anksčiau nurodyto laikotarpio šienauti ar smulkinti draudžiama;
- Daugiamečių žolių mišinį toje pačioje vietoje auginti:
 - įsipareigojimus prisiėmusiems 2023 m. – 3 metus,
 - įsipareigojimus prisiėmusiems nuo 2024 m. – 5 metus;
- Nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų.

- Neganyti ūkinių gyvūnų.
 - Nuo antrųjų įsipareigojimų laikotarpio metų iki paskutiniųjų įsipareigojimų laikotarpio metų pagal šią veiklą deklaruotų daugiamečių žolių plotų nearti (įskaitant bearimes technologijas);
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha bei nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.
 - Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis kaip: ūkiams didesniems kaip 10 ha – 0,5 ha, ūkiams iki 10 ha – 0,1 ha.
- 🕒 2023 m. priėmusiems įsipareigojimus įsipareigojimų laikotarpis – 3 metai.
- Nuo 2024 m. priėmusiems įsipareigojimus įsipareigojimų laikotarpis – 5 metai.
 - Paraiška paramai gauti teikiama kiekvienais įsipareigojimų metais, deklaruojant tuos pačius plotus.

Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu

Ekologine sistema „**Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu**“ siekiama tvarkyti sodus ir uogynus gamtai palankiu būdu:

Mažinant augalų apsaugos produktų naudojimą įrengti feromonų gaudyklės;

Prisidedant prie biologinės įvairovės išsaugojimo įrengti vabzdžių namelius ir paukščių inkilus;

Mažinant maistinių medžiagų išsiplovimą iš dirvožemio išlaikyti žolinę dangą tarpueiliuose.

***Išmoka – 102 Eur/ha**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – daugiamečiai sodiniai.

Įsipareigojimai:

- Nenaudoti augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra glifosato;
- Nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 1 d. 1 ha bendrame sodų ir (ar) uogynų plote, sudarytame iš atskirų laukų, įrengti bent 1 feromonų gaudyklę vabzdžių kenkėjams ir per 5 darbo dienas, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 5 d., pateikti kiekvieno įrengto elemento nuotrauką per „NMA agro“ programą;
- Nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 1 d. 1 ha bendrame sodų ir (ar) uogynų plote įrengti bent 2 biologinę įvairovę palaikančius elementus (paukščių ar šikšnosparnių

inkilus ir (ar) vabzdžių namelius) ir per 5 darbo dienas, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 5 d., pateikti kiekvieno įrengto elemento nuotrauką per „NMA agro“;

- Pavėluotai nuotraukos priimamos iki einamųjų metų rugsėjo 20 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirmą darbo dieną laikomi viena darbo diena) paramos suma pagal šią ekologinę sistemą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugsėjo 20 d. pateiktos nuotraukos neadministruojamos;
 - Deklaruojant didesnę nei 1 ha bendrą sodų ir (ar) uogynų plotą, sudarytą iš atskirų laukų, biologinę įvairovę palaikantys elementai turi būti įrengiami skirtinguose laukuose;
 - Kai įrengiami paukščių ar šikšnosparnių inkilai, jie turi būti įrengti ne arčiau kaip 30 m vienas nuo kito;
 - Sodų ir uogakrūmių tarpueilius apsėti iki birželio 1 d. ir (ar) laikyti apsėtus žoliniais augalais.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 1 metai.

Kai šioje ekologinėje sistemoje dalyvaujama daugiau nei 1 metus, deklaruojant tuos pačius plotus, kiekvienais dalyvavimo metais turi būti įrengiami nauji biologinę įvairovę palaikantys elementai ir užtikrinama, kad ankstesniais metais įrengti biologinę įvairovę palaikantys elementai liktų deklaruotuose plotuose.

Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)

Ekologinė sistema „**Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)**“ siekiama paskatinti atviraime grunte auginančiuosius vaisius, uogas ir daržoves diegti aplinkai palankesnes gamybos technologijas ir taip prisidėti prie dirvožemio kokybės saugojimo ir gerinimo bei paviršinių ir gruntinių vandenių taršos mažinimo.

Ši ekologinė sistema įgyvendinama tik nepriklausomos sertifikavimo įstaigos sertifikuotuose ir pareiškėjo deklaruotuose išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir daržovių auginimo plotuose.

Ariamosios žemės plotuose, kuriuose įgyvendinama ši ekologinė sistema, turi būti laikomasi griežtesnių nei privalomųjų agrarinės aplinkosaugos reikalavimų, taikomos aplinką tausojančios technologinės priemonės. Visa tai sudaro prielaidas mažinti mineralinių trąšų ir (arba) cheminės kilmės augalų apsaugos priemonių naudojimą.

*** Išmoka – 337 Eur/ha**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė ir daugiamečiai sodiniai.

Įsipareigojimai:

- Kasmet naudotis individualiomis, specializuotų konsultantų teikiamomis konsultacinėmis paslaugomis agrarinės aplinkosaugos klausimais (ne trumpiau nei 4 valandos kiekvienais metais);
 - Deklaruotuose plotuose auginti sertifikuotus išskirtinės kokybės vaisius, uogas ir (arba) daržoves atvirame grunte, laikantis Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 3D-351 „Dėl Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių patvirtinimo ir kai kurių žemės ūkio ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“, apibrėžtų auginimo atvirame grunte pirminės gamybos specialijų reikalavimų ir papildomų reikalavimų produkcijai ženklini ženklu „Kokybė“;
 - Pateikti pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų sertifikata (paraiškos pateikimo metu pateikti sertifikata nereikalaujama pirmaisiais metais šioje veikloje dalyvaujantiems pareiškėjams), patvirtinantį dalyvavimą nacionalinėje maisto kokybės sistemoje, kuriame nurodoma, kad iš deklaruojamų laukų gaunama produkcija žymima ženklų „Kokybė“;
 - Taikyti integruotos augalų apsaugos principus, būti įregistruotu (ne vėliau kaip iki paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) ir naudotis Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Integruota augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacine sistema IKMIS;
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, bei nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis kaip 1 ha.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 3 metai.
- Paraiška paramai gauti teikiama kiekvienais įsipareigojimų metais, deklaruojant tuos pačius plotus.

Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis

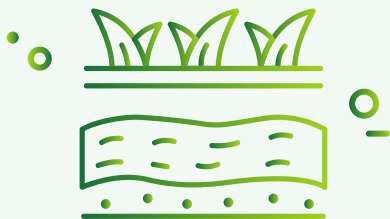
Lietuvoje intensyvus žemės ūkis yra siejamas su dirvožemio kokybės (produktyvumo) prastėjimu. Ekologine sistema „**Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis**“ siekiama mažinti dirvožemio eroziją bei ŠESD emisijas, padidinti organinės medžiagos kiekį dirvožemyje ir biomasėje, ariamuosiuose durpžemiuose įkuriant ir išlaikant pievas.

***Išmoka – 225 Eur/ha**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 0,5 ha, susidedantis iš laukų, ne mažesnių kaip 0,1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė (išskyrus pievas iki 5 metų), patenkanti į durpžemių sluoksnį (į kiekvieną deklaruojamą plotą gali patekti iki 50 proc. ploto, nesančio durpžemių sluoksnyje).

Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią ekologinę sistemą deklaruoti plotai turės tapti daugiametėmis pievomis.

Įsipareigojimai:

- Pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais iki einamųjų metų liepos 15 d. pievas įkurti (užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu) arba leisti augalijai įsikurti natūraliai tik tuose ariamuosiuose durpžemiuose, kurie nuo 2022 metų buvo deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 metų;
 - Nekeisti pagal šią ekologinę sistemą deklaruoto ploto hidrologinio režimo;
 - Nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, įkurtų pievų ir jų nepersėti antraisiais–penktaisiais įsipareigojimų metais;
 - Nuganyti arba nušienauti (nušienautą žolę palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti) bent kartą per metus ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, bei nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis nei 0,5 ha.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 5 metai.
- Paraiška paramai gauti teikiama kasmet per visą įsipareigojimų laikotarpį, deklaruojant tuos pačius plotus.

Eroduotos žemės keitimas pievomis

Ekologine sistema „**Eroduotos žemės keitimas pievomis**“ siekiama mažinti dirvožemio eroziją ir ŠESD emisijas, eroduotuose žemės plotuose įrengiant ir išlaikant pievas padidinti organinės medžiagos kiekį dirvožemyje ir biomasėje. Eroduotų plotų vertimas pievomis prisidės prie buveinių susikūrimo įvairioms organizmų rūšims, šiose vietovėse, esant palankiam vandens režimui, prisidės renatūralizacijos procesai ir susidarys tinkamos sąlygos atsikurti saugomoms rūšims bei formuotis natūralioms buveinėms.

***Išmoka – 187 Eur/ha**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 0,5 ha, susidedantis iš laukų, ne mažesnių kaip 0,1 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – ariamoji žemė (išskyrus pievas iki 5 metų), patenkanti į eroduotos žemės sluoksnį (į kiekvieną deklaruojamą plotą gali patekti iki 50 proc. ploto, nesančio eroduotos žemės sluoksnyje).

Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią ekologinę sistemą deklaruoti plotai turės tapti daugiametėmis pievomis.

Įsipareigojimai:

- Pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais iki einamųjų metų liepos 15 d. pievas įkurti (užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu) arba leisti augalijai įsikurti natūraliai tik tuose eroduotuose žemės plotuose, kurie praėjusiais metais buvo deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 metų;
- Nekeisti pagal šią ekologinę sistemą deklaruoto ploto hidrologinio režimo;
- Nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, įrengtų pievų ir jų nepersėti antraisiais–penktaisiais įsipareigojimų metais;
- Nuganyti arba nušienauti (nušienautą žolę palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti) bent kartą per metus ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;
- Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ir ne daugiau kaip 1 ha, bei nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis nei 0,5 ha.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 5 metai.
- Paraiška paramai gauti teikiama kasmet per visą įsipareigojimų laikotarpį, deklaruojant tuos pačius plotus.

Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema

Ekologinės sistemos „**Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema**“ veiklomis siekiama daryti teigiamą įtaką įvairioms pievų ir šlapynių buveinėms, išsaugant laukinius paukščius, išlaikant ir prižiūrint pievas. Dėl to sumažės dirvožemio praradimas dėl erozijos, padidės organinės anglies atsargos dirvožemyje, sumažės mineralinių trąšų naudojimo poreikis arba nebus naudojamos mineralinės trąšos, mažės maistingų medžiagų išsiplovimas į vandens telkinius, bus išvengta ŠESD emisijų, kurios susidarytų pievas verčiant ariamąja žeme.

Šią ekologinę sistemą sudaro šios veiklos:

Veikla „**Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius**“ siekiama palaikyti pievas, išsaugoti jų ir saugomų rūšių buveines, paskatinti ūkininkus mažinti pievų ir ganyklų ganiavos apkrovą;

Veikla „**EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas**“ siekiama išsaugoti ir tvarkyti EB svarbos natūralias pievas, šlapynes ir nykstančių saugomų rūšių buveines ganant arba šienaujant.

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Tinkamas paramai plotas pagal veiklą „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ – ne mažesnis kaip 1 ha.
- Tinkamas paramai plotas pagal veiklą „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“:
 - nuo 2023 m. prisiėmusiesiems įsipareigojimus – ne mažesnis kaip 1 ha,
 - nuo 2025 m. prisiėmusiesiems įsipareigojimus – ne mažesnis kaip 0,5 ha.
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – daugiametės pievos.

Įsipareigojimai pagal veiklą „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“:

- Nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, pievų ir jų nepersėti;
- Neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;
- Nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, neskleisti nuotekų dumblo;
- Turėti ne mažiau kaip 0,1 SG/ha pievų ūkinių gyvūnų įsipareigotame pagal šią veiklą plote;
- Ganyti 0,1–1 SG/ha intensyvumu:
 - ganant 0,1–0,3 SG/ha intensyvumu, nenuganytą žolę šienauti nuo birželio 20 d., ją išvežti iki spalio 1 d., žolės negalima smulkinti ir paskleisti;
 - ganant 0,3–1 SG/ha intensyvumu, turi būti ganymo požymių, žolės likučių šienauti nebūtina, tačiau, jei šienaujama, žolę galima smulkinti ir paskleisti;
- Ganiavos laikotarpis neribojamas.
- Pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą (pildomi tik ganymo duomenys).
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 1 metai.

Dėmesio! Gyvulių ganiavos laikotarpis neribojamas.

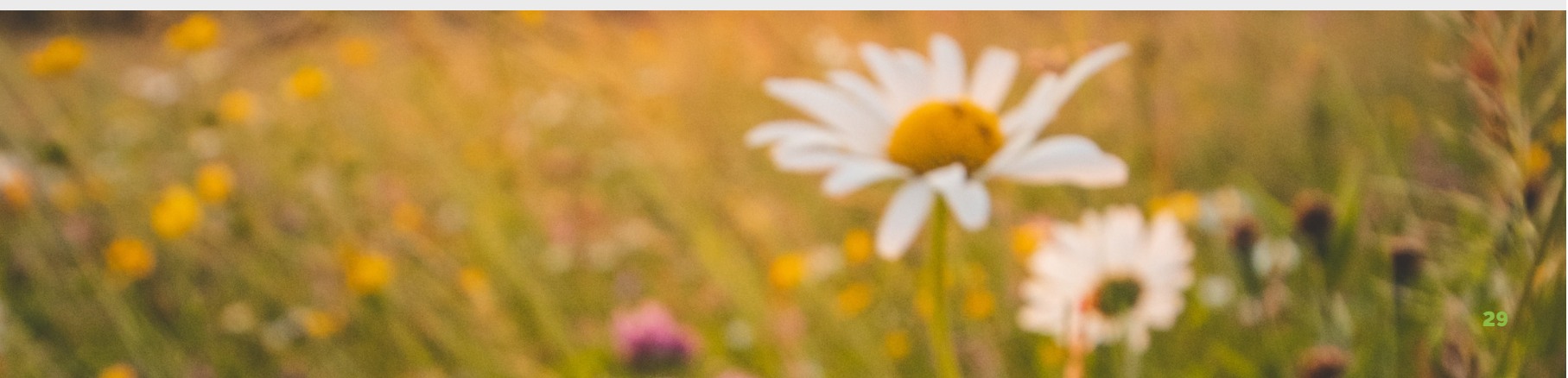
Įsipareigojimai pagal veiklą „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“:

- Nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, pievų, šlapynių ir jų nepersėti;
- Neįrengti naujų sausavimo, drėkinimo sistemų;
- Nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, neskleisti nuotekų dumblo, nekalkinti;
- Pasirinkti pievų, šlapynių tvarkymo būdą – šienavimą arba ganymą, tai pažymint PPIS paraiškos teikimo metu:
 - **Pasirinkus šienavimą, privaloma:**
 - šienavimą pradėti nuo birželio 20 d.; stulgio apsaugos plotuose – nuo liepos 15 d.; meldinės nendrinukės buveinėse – nuo rugpjūčio 15 d.; didžiosios kuolingos buveinėse 50 proc. deklaruojamo ploto šienauti nuo birželio 20 d., likusią dalį – nuo liepos 15 d.;
 - šienavimą baigti iki rugsėjo 1 d.; balinio vėžlio, didžiosios kuolingos, stulgio, meldinės nendrinukės, kraujalakinio melsvio, šiaurinio auksinuko buveinėse – iki spalio 1 d. (kiti (neprivalomi) šienavimai leidžiami vėliau);
 - pievose žolę išvežti iki spalio 1 d., šlapynėse – iki kitų metų kovo 1 d.;
 - nušienautos žolės nesmulkinti ir nepaskleisti;
 - drugių buveinių apsaugos plotuose žolę išdžiovinti prieš surenkant;
 - kiekviename lauke šienaujant kasmet palikti 20–30 proc. nešienauto ploto, bet vienoje vietoje ne daugiau kaip 2 ha, meldinės nendrinukės buveinėse palikti 50 proc. nešienauto ploto;
 - kasmet keisti nešienaujamo ploto vietą.

□ **Pasirinkus ganymą (ganymas meldinės nendrinukės buveinių plotuose draudžiamas), privaloma:**

- Turėti ne mažiau kaip 0,1 SG/ha pievų ūkinių gyvūnų;
 - Ganymo intensyvumas 0,1–1 SG/ha įsipareigotame išlaikyti pagal veiklą plote;
 - Ganiavos laikotarpis neribojamas;
 - Papildomai nešerti ūkinių gyvūnų ganymo laikotarpiu laukuose, kuriuose yra prisiimti įsipareigojimai pagal veiklą;
 - Ganant 0,1–0,3 SG/ha intensyvumu, nenuganytą žolę nušienauti (pirmiau nurodytais šienavimo terminais) ir išvežti, smulkinti ir paskleisti draudžiama;
 - Ganant 0,3–0,5 SG/ha intensyvumu, turi būti ganymo požymių, nenuganytos žolės šienauti nebūtina, tačiau smulkinti ir paskleisti draudžiama;
 - Ganant 0,5–1 SG/ha intensyvumu, turi būti ganymo požymių, nenuganytos žolės šienauti nebūtina, tačiau, jei šienaujama, žolę galima smulkinti ir paskleisti;
 - Pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą (pildomi tik ganymo duomenys);
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, bei nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis nei 1 ha.
 - Įsipareigojimų laikotarpis – 2 metai.
- 🕒 Paraiška paramai gauti teikiama kasmet per visą įsipareigojimų laikotarpį, deklaruojant tuos pačius plotus.

Ekstensyvus šlapynių tvarkymas

Ekologine sistema „**Ekstensyvus šlapynių tvarkymas**“ siekiama tvarkyti aplinkosaugos požiūriu svarbias šlapynes, kad būtų išsaugota jose susiformavusi flora ir fauna. Šlapynė – šlapias žemės plotas, kuriam būdinga savita augalija, pelkėjimo reiškiniai ir kurio ribos nustatytos teisės aktuose.

Šlapynių ekosistemos yra vienos iš svarbiausių ir didžiausių biologinės įvairovės buveinių Lietuvoje, todėl ekstensyvus jų tvarkymas padės išsaugoti ten tarpstančią biologinę įvairovę ir pagerins jų būklę. Ekstensyvaus šlapynių tvarkymo užtikrinimas yra labai svarbus siekiant išvengti emisijų augimo.

***Išmoka – 242 Eur/ha**

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Paramai tinkamas plotas:
 - nuo 2023 m. prisiėmusiesiems įsipareigojimus – ne mažesnis kaip 1 ha,
 - nuo 2025 m. prisiėmusiesiems įsipareigojimus – ne mažesnis kaip 0,5 ha;
- Tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – daugiametės pievos, patenkančios į ekstensyvaus šlapynių tvarkymo teritorijas.

Įsipareigojimai:

- Neįrengti naujų sausinimo sistemų;
- Nearti, įskaitant bearimes technologijas, šlapynių ir jų nepersėti;
- Nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis;
- Pasirinkti šlapynių tvarkymo būdą – šienauti arba ganyti gyvulius, tai pažymint PPIS paraiškos teikimo metu;
 - Pasirinkus šienavimą, jį pradėti nuo birželio 20 d., o nušienautą žolę išvežti iki kitų metų kovo 1 d.;
 - Pasirinkus ganymą – turėti ūkinių gyvūnų ir ganyti juos 0,1–1 SG/ha intensyvumu:
 - ganant 0,1–0,3 SG/ha intensyvumu, nenuganytą žolę nušienauti (ne anksčiau kaip einamųjų metų birželio 20 d.) ir ją išvežti (iki kitų metų kovo 1 d.), smulkinti ir paskleisti draudžiama;
 - ganant 0,3–1 SG/ha intensyvumu, turi būti ganymo požymių, nenuganytos žolės šienauti nebūtina, tačiau, jei šienaujama, ją galima smulkinti ir paskleisti;
- ganymo laikotarpiu papildomai nešerti ūkinių gyvūnų laukuose, kuriuose yra prisiimti įsipareigojimai;
- ganiavos laikotarpis neribojamas.
- Pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą (pildomi tik ganymo duomenys);
- Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, bei nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis nei 1 ha;
- 🕒 2023 m. prisiėmusiesiems įsipareigojimus, įsipareigojimų laikotarpio trukmė – 5 metai.
- Nuo 2024 m. pradėjusiems dalyvauti įsipareigojimų laikotarpiu – 2 metai.
- Paraiška paramai gauti teikiama kasmet per visą įsipareigojimų laikotarpį, deklaruojant tuos pačius plotus.

Ariamosios žemės keitimas pievomis, jų išlaikymas ir priežiūra

Daugiametės pievos yra vienas iš vertingiausių ir vienas iš labiausiai nykstančių Lietuvos gamtos elementų, jos yra susijusios su daugybe gyvūnų ir augalų rūšių, kurioms dėl buveinių praradimo gresia išnykimas. Siekiant mažinti daugiamečių pievų vertimą kitomis naudmenomis ir sudaryti palankesnes sąlygas jų įkūrimui bei išlaikymui, 2024 m. pradėta įgyvendinti nauja ekologinė sistema „Ariamosios žemės keitimas pievomis, jų išlaikymas ir priežiūra“. Šia ekologine sistema siekiama saugoti biologinę įvairovę, mažinti ŠESD emisijas, padidinti organinės medžiagos kiekį dirvožemyje ir biomasėje, ariamojoje žemėje įkuriant ir išlaikant pievas.

Pagal šią ekologinę sistemą remiamos veiklos:

„Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ – parama skiriama už ariamosios žemės plotų paverimą daugiametėmis pievomis;

„Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“ – parama skiriama už daugiamečių pievų išlaikymą ir jų priežiūrą.

*IŠMOKOS:

Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis – 202 Eur/ha;
Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra – 72,70 Eur/ha

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

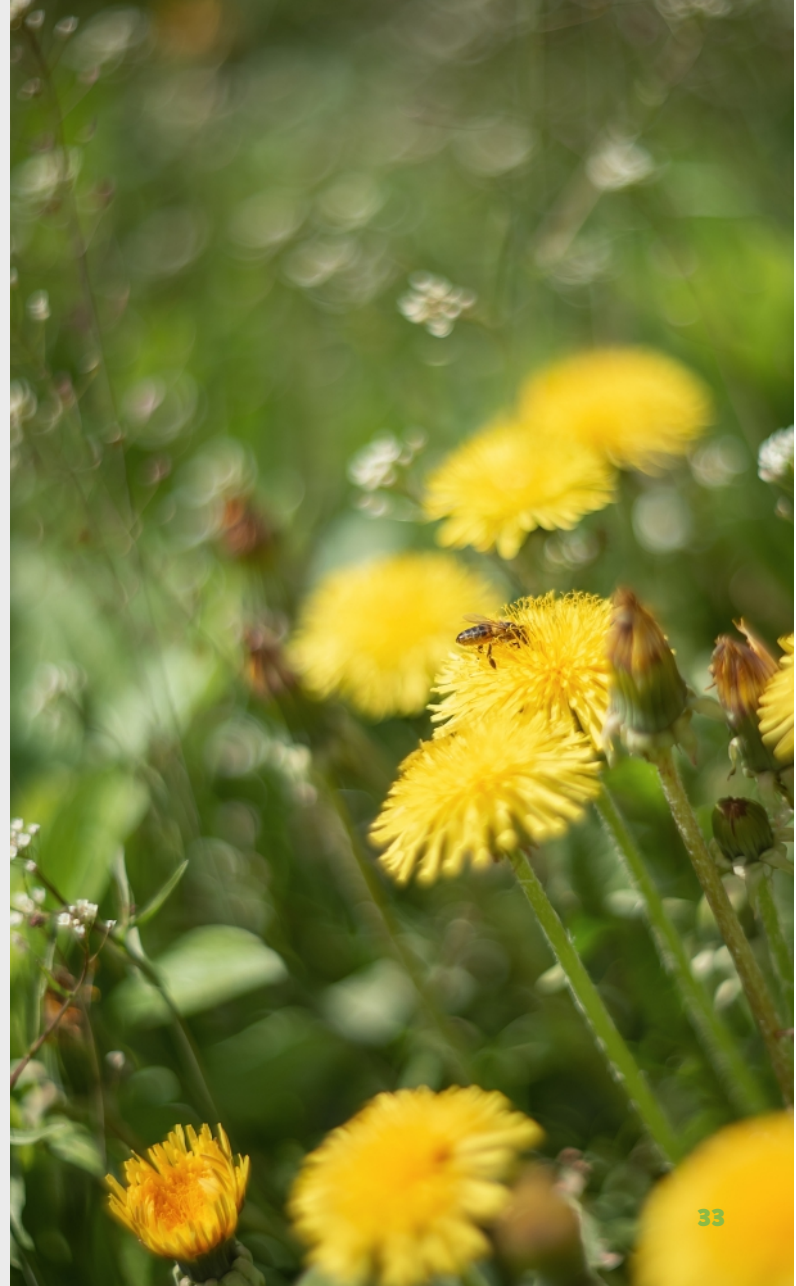
- Pagal kiekvieną veiklą paramai tinkamas plotas – ne mažesnis kaip 0,5 ha;
- Pagal veiklą „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – praėjusius 4 metus plotai laikyti kaip ariamoji žemė;
- Pagal veiklą „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ paramai yra netinkami ariamosios žemės plotai, kuriuos privaloma atkurti kaip daugiametės pievas;
- Pagal veiklą „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“ tinkamas finansuoti žemės ūkio naudmenų tipas – daugiametės pievos.

Įsipareigojimai:

- Kai dalyvaujama veikloje „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“, pirmaisiais metais iki rugpjūčio 15 d. įsėti žolinius augalus ar jų mišinį (jei ankstesniais metais buvo įsėta į prieš tai auginamus augalus, įsėti nebūtina);
 - Kai dalyvaujama veikloje „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“, pirmaisiais metais iki rugpjūčio 15 d. įsėti žolinius augalus ar jų mišinį, taikant bearimes technologijas;
 - Antraisiais–penktaisiais įsipareigojimų metais nearti įkurtų ar prižiūrimų pievų, įskaitant ir bearimes technologijas, ir jų neipersėti;
 - Nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis trąšomis;
 - Deklaruojant plotus pagal veiklą „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“ neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;
 - Nuganyti (ganiavos laikotarpis neribojamas) ir (arba) nušienauti (bent kartą per metus);
 - Pagal veiklą „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ deklaruoti plotai, pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, turės tapti daugiametėmis pievomis;
 - Pagal veiklą „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“ deklaruoti plotai, pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, turi išlikti daugiametėmis pievomis;
 - Per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis nei 0,5 ha.
- 🕒 Įsipareigojimų laikotarpis – 5 metai.
- Paraiška paramai gauti teikiama kasmet per visą įsipareigojimų laikotarpį, deklaruojant tuos pačius plotus.

Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal veiklą „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ deklaruoti plotai turės tapti daugiametėmis pievomis.

Gyvūnų gerovė

Situacijos analizė rodo, kad Lietuvoje ūkinių gyvūnų laikytojai laikosi pagrindinių gyvūnų gerovės reikalavimų, tačiau nepakankamai aktyviai imasi veiksmų jų gerovei padidinti.

Aukštesniems gyvūnų gerovės standartams užtikrinti Strateginiame plane numatyta ekologinė sistema „**Gyvūnų gerovė**“.

**Šiai ekologiinei sistemai
2023–2027 m. numatyta
75,1 mln. eurų.**

*Išmokos	Eur/SG
Už galimybę pieniniams galvijams laisvai išeiti į ganyklas, įtraukiant galvijų ganymą laukuose šiltuoju metų laiku	48
Už galimybę galvijams laisvai išeiti į atvirą erdvę, ganyklas	22
Už 20 proc. didesnio laikymo ploto užtikrinimą kiaulėms	72,67
I lygio broilerių gerovės	100
II lygio broilerių gerovės	22,86
I lygio kalakutų gerovės	188,67
II lygio kalakutų gerovės	23,67
I lygio vištų dedeklių gerovės	181,43
II lygio vištų dedeklių gerovės	140

Tinkamumo finansuoti sąlygos:

- Parama teikiama pareiškėjui, kuris valdoje einamaisiais metais turi savo ir (arba) valdos partnerio (-ių) ir (arba) šeimos narių vardu Ūkinių gyvūnų registre įregistruotų bei pagal konkrečią priemonės veiklą (-as) remiamų ūkinių gyvūnų, išreikštų sutartinio gyvulio dydžio vienetu (SG);
- Parama gali būti skiriama, kai paramos dydis, apskaičiuotas pagal laikomus SG, kuriems bus taikomi geresni gyvūnų gerovės standartai ir (arba) sveikatingumo didinimo priemonės, didesnis nei 100 Eur.

Įsipareigojimai:

Pagal veiklą „**Parama už galimybę pieniniams galvijams išeiti į ganyklas, įtraukiant jų ganyną laukuose šiltuoju metų laiku**“ pareiškėjas įsipareigoja:

- Išlaikyti SG skaičių visą įsipareigojimų laikotarpį;
- Ganyti pieninius galvijus nepertraukiamai ne trumpiau nei 140 dienų per metus ganyklose.

Pagal veiklą „**Parama už galimybę galvijams laisvai išeiti į atvirą erdvę, ganyklas**“ pareiškėjas įsipareigoja:

- Išlaikyti SG skaičių visą įsipareigojimų laikotarpį;
- Išleisti ganytis galvijus į atvirą erdvę / diendaržius / ganyklas ne mažiau kaip 120 arba pienines užtrūkusias karves 60 dienų per einamuosius metus pasirinktu nepertraukiamu laikotarpiu iki gruodžio 31 d.

Pagal veiklą „**Parama už penimų kiaulių ploto padidinimą 20 proc.**“ pareiškėjas įsipareigoja padidinti penimų kiaulių laikymo plotą 20 proc. nei nustatyti minimalūs reikalavimai.

Pagal veiklą „**Parama už geresnes naminių paukščių (broilerių, kalakutų ir vištų dedeklių) laikymo sąlygas ir sveikatingumo didinimą**“ pareiškėjas įsipareigoja:

AUGINANTIS BROILERIUS

■ Kreipdamasis paramos I lygio išmokai:

- Sudaryti sąlygas broileriams pailsėti be dirbtinio apšvietimo naktinio poilsio metu mažiausiai 8 val;
- Sudaryti geresnes sąlygas broileriams judėti, užtikrinamas, kad broilerių skaičius 1 kv. m grindų plote nebūtų didesnis nei 25 kg gyvojo svorio;
- Užauginti broilerius be antibiotikų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ar epizootijų atvejais, ir juos skiria veterinarijos gydytojas, įvertinęs naudą ir riziką;
- Sudaryti galimybes broileriams išeiti į aptvarus.

■ Kreipdamasis paramos II lygio išmokai:

- Sudaryti sąlygas broileriams pailsėti be dirbtinio apšvietimo naktinio poilsio metu mažiausiai 8 val;
- Užauginti broilerius be antibiotikų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ar epizootijų atvejais, ir juos skiria veterinarijos gydytojas, įvertinęs naudą ir riziką.

AUGINANTIS KALAKUTUS:

■ Kreipdamasis paramos I lygio išmokai:

- Sudaryti sąlygas kalakutams pailsėti be dirbtinio apšvietimo naktinio poilsio metu mažiausiai 8 val;
- Užauginti kalakutus be antibiotikų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ar epizootijų atvejais, ir juos skiria veterinarijos gydytojas, įvertinęs naudą ir riziką;
- Sudaryti geresnes sąlygas kalakutams judėti, užtikrinamas, kad 1 kv. m grindų plote laikomų kalakutų svoris nebūtų didesnis kaip 25 kg.

■ Kreipdamasis paramos II lygio išmokai:

- Sudaryti sąlygas kalakutams pailsėti be dirbtinio apšvie-

timo naktinio poilsio metu mažiausiai 8 val;

- Užauginti kalakutus be antibiotikų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ar epizootijų atvejais, ir juos skiria veterinarijos gydytojas, įvertinęs naudą ir riziką;
- Sudaryti geresnes sąlygas kalakutams judėti, užtikrinamas, kad iki 6 savačių patelių ir patinėlių skaičius 1 kv. m grindų plote nebūtų didesnis kaip 23 kg; 6–16 savačių patelių skaičius – 51 kg.

AUGINANTIS VIŠTAS DEDEKLES:

■ Kreipdamasis paramos I lygio išmokai:

- Vištų dedeklių auginimo laikotarpiu profilaktiškai nenaudoti antibiotikų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ir epizootijų atvejais ir juos skiria veterinarijos gydytojas, įvertinęs naudą ir riziką;
- Sudaryti geresnes sąlygas vištoms dedeklėms judėti, užtikrinamas, kad 1 kv. m būtų laikomos ne daugiau kaip 8 vištos dedeklės;
- Sudaryti sąlygas vištoms dedeklėms išeiti į aptvarus – vištos turi būti „laisvai laikomos“;
- Sudaryti sąlygas vištoms dedeklėms pailsėti be dirbtinio apšvietimo naktinio poilsio metu mažiausiai 8 valandas.

■ Kreipdamasis paramos II lygio išmokai:

- Vištų dedeklių auginimo laikotarpiu profilaktiškai nenaudoti antibiotikų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas būtinas ligų protrūkių ir epizootijų atvejais ir juos skiria veterinarijos gydytojas, įvertinęs naudą ir riziką;
- Sudaryti geresnes sąlygas vištoms dedeklėms judėti, užtikrinamas, kad 1 kv. m būtų laikomos ne daugiau kaip 8 vištos dedeklės;
- Laikyti vištas dedekles ant kraiko;
- Sudaryti sąlygas vištoms dedeklėms pailsėti be dirbtinio apšvietimo naktinio poilsio metu mažiausiai 8 val.

🕒 Įsipareigojimų pagal visas veiklas trukmė – 1 metai.

Artimiausiu metu planuojami Strateginio plano pakeitimai, po kurių nebeliktų sąvokų naktinio poilsio metu, o prie kalakutų svorio į ploto vieneta ribojimų atsirastų papildoma nuostata: jei kalakutų amžius yra didesnis - svoris kg į 1 m² grindų plote neturi viršyti aukščiau nustatytų reikšmių. Sekite Žemės ūkio ministerijos naujienas.

- *Visoms Strateginiame plane numatytoms ekologinėms sistemoms įgyvendinti suplanuota kasmet skirti 25 proc.*
- *bendros tiesioginių išmokų sumos.*

** Išmokų dydžiai apskaičiuojami kasmet po deklaravimo ir gali skirtis nuo suplanuotų Strateginiame plane, priklausomai nuo atskirų ekologinių sistemų populiarumo.*

Daugiau informacijos rasite Žemės ūkio ministerijos interneto svetainėje:
<https://zum.lrv.lt>

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

9 786099 650524